

Internetconsultatie wijziging energiewet ter implementatie van EU EMD pakket, d.d. 8 november 2024

Onderstaand maak ik graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de voorgestelde wettekst ter implementatie van het EMD pakket. Mijn commentaar richt zich met name op de invoering van “energiedelen” met vrije leverancierskeuze (artikel 2.30, Energiewet).

Het gaat hierbij om implementatie van Richtlijnen EU 2018/2001 en 2024/1711.

Eén van de doelen van het EMD pakket is om de consumenten meer te betrekken bij de energiemarkt, en mogelijkheden te bieden een actievere rol te spelen bij de opwek van duurzame energie. Daaronder valt tevens de mogelijkheid dat consumenten en ondernemers zelf beschikking houden over door hen opgewekte energie en deze naar eigen inzicht kunnen delen met andere consumenten (of ondernemers). Dit moet de consument ook de mogelijkheid bieden zelf te bepalen hoeveel stroom zij tegen welke prijs aan anderen leveren.

Verheugd over vrije leverancierskeuze

Ik ben verheugd te zien dat in dit wetsvoorstel, conform het EMD pakket, de mogelijkheid van vrije leverancierskeuze wordt geboden.

Dit betekent dat een actieve afnemer in staat wordt gesteld om, buiten zijn leverancier om, een overeenkomst te sluiten met een andere afnemer voor zijn overschot aan zelf opgewekte energie. Dat kan door de afnemers zelf worden uitgewerkt, met behulp van hun leverancier of met behulp van een onafhankelijk tussenpartij (organisator van energiedelen “OVE”).

Het delen zelf kan alleen plaatsvinden voor energie die gelijktijdig (op kwartierbasis) wordt opgewekt en verbruikt. Aangezien doorgaans de ontvanger over deze energie een lagere prijs betaalt dan die verschuldigd aan zijn leverancier, is er een incentive voor de ontvanger om zo veel mogelijk gelijktijdig de gedeelde energie te gebruiken. Dit bevordert de energietransitie.

Randvoorwaarden

Bij dit proces dient met diverse factoren rekening te worden gehouden. Denk daarbij aan vragen over het energiesysteem:

1. Netcongestie;
2. Onbalanskosten;
3. Administratieve lasten;
4. Verrekening als onderdeel van schikking- of allocatieproces?

Daarnaast lijkt het van belang dat de wetgeving voldoet aan voorwaarden die:

1. Helder en begrijpelijk zijn;
2. Geen sprake is van belemmeringen bij deelname aan energiedelen;
3. De consument actief bij de energietransitie betreft;
4. De financiële gevolgen voor de energiedeler en ontvanger voorspelbaar en logisch zijn.

Fictieve teruglevering zeer ongewenst

In het voorgestelde artikel 2.30, lid 4 Energiewet staat dat energiedelen plaatsvindt op basis van een vast percentage van de door de energiegevende partij in een onbalansverrekenperiode ingevoede energie, en dat de aldus overgedragen energie wordt aangemerkt als door de energieontvangende partij opgewekte energie. Voor zover de energieontvangende partij deze energie niet gelijktijdig gebruikt, wordt deze aangemerkt als teruggeleverde energie.

Deze regeling leidt er volgens mij toe dat het voor de energieontvangende partij bijna onmogelijk is om zich vooraf een goed beeld te vormen van de te verwachten financiële gevolgen van het energiedelen. Hij weet niet vooraf hoeveel energie met hem gedeeld zal worden. En hij weet helemaal niet hoeveel van deze energie hij zelf gelijktijdig zal kunnen verbruiken. Hoewel hij zelf geen zonnepanelen bezit, die tot teruglevering kunnen leiden, wordt hij plotseling fictief geacht stroom terug te hebben geleverd. Dat leidt er voor hem toe dat hij mogelijk "verlies" maakt op de gedeelde stroom: $\text{kostprijs gedeelde stroom} - / - \text{teruglever vergoeding} \times \text{fictief teruggeleverde kWh}$. Dit is bijna niet uit te leggen aan een consument die overweegt gedeelde energie af te nemen.

Hoewel ik begrijp dat het voor de leverancier op de aansluiting van de actieve afnemer prettig is iets beter de gedeelde en teruggeleverde volumes in te kunnen schatten, staat dit volgens ons in geen verhouding tot de onzekerheid die nu wordt gecreëerd voor de energieontvanger. Sterker nog, met deze voorwaarden denk ik dat energiedelen wel eens een loze letter in de wet kan worden.

Voorkomen dat regeling loze letter wordt

Ik pleit er voor om het concept van een vast percentage en dat van een fictieve teruglevering NIET in de wet op te nemen. Daar voor in de plaats stel ik voor dat de gedeelde energie wordt bepaald aan de hand van de feitelijk gelijktijdig opgewekte en gebruikte energie. Een overschot leidt dan simpelweg tot een teruglevering door de actieve afnemer aan zijn leverancier. Ik maak me grote zorgen dat de invoering van deze wet anders leidt tot een belemmering voor de burger en ondernemers om actief deel te nemen aan de energietransitie. Wat toch een van de belangrijkste redenen is voor invoering van energiedelen door de EU.

Toezicht op kosten leveranciers betrokken bij energiedelen

Daarnaast pleit ik ervoor dat er bij de invoering van deze wet voor wordt gezorgd dat energieleveranciers niet de mogelijkheid krijgen onevenredig hoge kosten in rekening te brengen bij partijen die energiedelen. Het gevolg kan anders zijn dat de voordelen van energiedelen voor burgers en ondernemers teniet wordt gedaan.

De Europese wet- en regelgeving die energiedelen mogelijk maakt, draagt EU-lidstaten op om ervoor te zorgen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die elektriciteit koopt voor eigen gebruik, het recht heeft om door henzelf opgewekte elektriciteit te verkopen of deel te nemen aan flexibiliteits of energie efficiëntie regelingen. Daarbij mogen zij niet worden onderworpen aan onevenredige of discriminerende technische vereisten, administratieve voorschriften, procedures, tarieven en vergoedingen, en aan nettarieven, die de kosten niet weerspiegelen. Dergelijke obstakels weerhouden deelnemers namelijk ervan zelf elektriciteit op te wekken en de door henzelf opgewekte elektriciteit te verbruiken, op te slaan of aan de markt te verkopen; zij moeten worden weggenomen op basis van de Europese regelgeving. Het clean energy package verplicht EU-lidstaten het wegnemen van (procedurele) belemmeringen.

Dit lees ik ook zo in artikel 15 bis, lid 4 van RICHTLIJN (EU) 2024/1711:

4. De lidstaten zorgen ervoor dat actieve afnemers die deelnemen aan energiedelen:

de gedeelde elektriciteit die in het net wordt geïnjecteerd, mogen aftrekken van hun totale gemeten verbruik binnen een tijdsbestek dat niet langer is dan de onbalansverrekeningsperiode en onverminderd de toepasselijke niet-discriminerende belastingen, heffingen en nettarieven die de kosten weerspiegelen;

Het lijkt mij raadzaam dat hier onafhankelijk toezicht op wordt gehouden, bijvoorbeeld door de ACM.

Geografische beperkingen energiedelen – onnodig en ongewenst

Een ander aspect betreft de vraag of er sprake is van geografische beperkingen in het delen van energie. Op grond van artikel 2.30, lid 8 bestaat de mogelijkheid om hier bij algemene maatregel van bestuur regels voor kunnen worden gesteld. Ik begrijp dat het thans alleen is voorzien dat grote ondernemingen worden beperkt in het lokaal of geografisch gebied waarin zij energie mogen delen. Voor energiedelen door consumenten en overige actieve afnemers ben ik er voorstander van dat er géén geografische beperking zal gelden voor het delen van energie. Op dit moment gelden er ook geen beperkingen voor energieleveranciers ten aanzien van door hen terug ontvangen energie en de levering daarvan (indirect) aan andere klanten. Het zou vreemd zijn om dat voor energiedelen wel aan voorwaarden te verbinden. Daarmee zou de betrokkenheid van de burger bij energiedelen alleen maar hinder kunnen ondervinden. Bovendien zal stroom niet getransporteerd worden over het transmissie- of distributiesysteem van de ene naar de andere deelnemer, immers stroom volgt de weg van de minste weerstand.

Capaciteitsvoorwaarden actieve afnemers

Ik merk op dat de drempels inzake de geïnstalleerde capaciteit in de voorgestelde wettekst ter implementatie van het EMD pakket, beperkend werken (zie artikel 2.30a) . Een verlaging van de drempels belemmert de energietransitie. Volgens mij worden in de toelichting de begrippen capaciteit en doorlaatwaarde op een verkeerde wijze aan elkaar gekoppeld. Energiedelen zal veelal plaatsvinden over een aantal kW die aanzienlijk lager ligt dan de geïnstalleerde capaciteit. Het gaat immers om het overschot aan energie op een bepaald moment. Ik pleit er dan ook voor om volledig gebruik te maken van de in de Richtlijn geboden mogelijkheid om als drempelwaarden 30kW voor huishoudens en 100kW voor appartementsgebouwen te hanteren.

Graag licht ik mijn standpunt nader toe.

Hoogachtend

W.J.G. Paardekooper

Duurzaamheidsadviseur en vrijwilliger bij een energie coöperatie